

Asia: VN/14930/2022

Vuoroasuvan lapsen elatusavun suuruuden arvioiminen; työryhmän ehdotus

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeusministeriö on pyytänyt Oulun käräjäoikeudelta lausuntoa Elatusapu vuoroasumistilanteessa - työryhmän ehdotuksesta.

Oulun käräjäoikeus lausuu kunnioittaen seuraavaa.

Oulun käräjäoikeuden näkemyksen mukaan työryhmän ehdotus on perusteltu ja kannatettava. Nykyinen ohje (OM 2007:2) ei sellaisenaan sovellu elatusavun suuruuden arvioimiseen vuoroasumistilanteissa. Vuoroasumistilanteet ovat lisääntyneet oikeudenkäynneissä ja tarve ohjeistuksen päivittämiseen on konkreettinen.

Lapsen elatuksen tarve

Lapsen elatuksen tarpeen laskeminen tapahtuu vuoroasumistilanteessa aiemmasta poikkeavalla tavalla, koska nyt lapsen elatuksen tarve kummankin vanhemman luona lasketaan erikseen eli elatuksen tarpeesta laaditaan kaksi rinnakkaista laskelmaa. Tätä erilaista asetelmaa voisi ehkä korostaa heti alussa selkeämmin.

Lapsen elatuksen tarpeella on nyt aiempaa enemmän painoarvoa. Se voi tuoda oikeudenkäynneissä enemmän painopistettä ja erimielisyyksiä lapsen elatuksen tarpeen määrittelyyn sekä sen jakamiseen vanhempien välille.

Yleiset elinkustannukset

Jatkossa erimielisyyksiä vanhempien välille voi syntyä myös siitä, missä suhteessa lapsen yleiset elinkustannukset jaetaan vanhempien välille ja minkä verran kuhunkin yleisten elinkustannusten osa-alueeseen menee rahaa. On hyvä, että ohjeessa on tuotu esille tutkimustietoa ravintokulujen keskimääräisestä osuudesta. Sivulla 14 on nostettu esille esimerkkijakauma 30/70 %. Ilmeisesti myös tällä esimerkillä on tarkoitettu antaa tulkintaohjetta siitä, paljonko lapsen ruuan ja henkilökohtaisen hygienian osuus olisi yleisistä elinkustannuksista olisi.

Kaikissa ehdotuksen lopussa olevissa konkreettisissa laskentaesimerkeissä yleiset elinkustannukset on jaettu vanhempien kesken tasan. Olisi hyvä saada mukaan esimerkki tai esimerkkejä, joissa näin ei ole, vaan kustannukset jaetaan jossakin muussa suhteessa. Erilaiset esimerkit voisivat nostaa esille mielenkiintoisia asetelmia ja kysymyksiä. Esimerkiksi tilanne, jossa selvästi suurempituloisempi vanhempi hoitaa lapsen kaikki kustannukset lukuun ottamatta ruokakustannuksia toisen vanhemman luona, voisi konkretisoida sitä, tuleeko suurempituloiselle elatusavun kautta vastuu myös noista ruokakustannuksista.

Asumiskustannukset

Työryhmän ehdotuksessa esitetty malli asumiskustannusten huomioimiseksi vaikuttaa käyttökelpoiselta ja toimivalta. Tähän saakka on voitu toimia myös niin, että asumiskustannuksia ei ole laskelmassa otettu huomioon lainkaan, erityisesti mikäli vanhempien tulot ovat samaa suuruusluokkaa. Tämä toimintatapa ei kuitenkaan sovellu hyvin tilanteisiin, joissa vanhempien tulotasot poikkeavat paljon toisistaan. Yleisessä toimintaohjeessa on pystyttävä ottamaan huomioon erilaiset tilanteet. Erilaisiin oikeuskäytännöissä esille nousseisiin vaihtoehtoihin nähden nyt ehdotettu malli on selkeä ja kannatettava.

Merkintä elatustukea varten

Elatuskyvyn puutteellisuuden arviointi tapahtuu hieman aiempaa monimutkaisemmin, mutta laskentatapa vaikuttaa perustellulta. Asia avautuu helpommin esimerkkien kautta. Esimerkit saisivat kuitenkin olla monipuolisempia. Millainen esimerkiksi olisi tilanne, jossa elatustukea tulisi maksettavaksi osittain, ei koko elatustuen verran?

Elatusapulaskurin päivittäminen

Vuoden 2007 elatusapuohjeeseen perustuvien laskureiden rinnalle olisi hyödyllistä laatia vuoroasumistilanteeseen sopiva elatusapulaskuri. Laskurille olisi käyttöä lastenvalvojilla, tuomioistuimilla, avustajilla ja myös vanhemmilla itsellään.

Turtiainen Kari

Oulun käräjäoikeus - Tämän lausunnon valmistelusta on vastannut kärjätuomari, osastonjohtaja Janika Kaski.